

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Wethouder moet de wet mogen negeren

Boogaard, G.

Citation

Boogaard, G. (2021). Wethouder moet de wet mogen negeren. *Binnenlands Bestuur*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3278475>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3278475>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

BINNENLANDS BESTUUR

WETHOUDER MOET DE WET MOGEN NEGEREN

Geerten Boogaard 12 feb 2021 Reageer

De toeslagenaffaire en de boodschappenaffaire hebben er nogal ingehakt, in politiek Den Haag. En terecht. Heel lekker functioneert onze democratie niet, als dertigduizend burgers jarenlang van overheidswege kunnen worden geruïneerd omdat slechts twee Kamerleden en twee journalisten daar pas na jarenlang drammen achter komen.

Evenmin stemt het hoopvol dat Kamerleden zo over elkaar heen buitelden bij het onduidelijke bericht over de bijstandsfraude in Wijdemeren. Iedereen met een beetje praktijkervaring in het sociaal domein weet wat de kabinetten-Rutte daar al jaren aanrichten. Wie bijstand krijgt, zal op bijstandsniveau leven. Staat er dus een auto en een motor op je naam maar geef je geen geld uit aan boodschappen, dan krijgt handhaving je in het snotje. Wie dan pech heeft, scheppen we tot zijn kruin vol met schulden. Zo ziet de spreekwoordelijke *Telegraaf*-lezer dat graag, en zo gebeurt het inmiddels best vaak. Maar kennelijk buiten het zicht van de nu onthutste Kamerleden.

Naar mijn mening wijst het missen van beide affaires door de Tweede Kamer op een structureel democratisch probleem: de volksvertegenwoordigende rol en de controlerende rol zijn te veel van elkaar losgeraakt. Het controleren van de macht is een interne, papieren aangelegenheid, ergens in de beleidscyclus. Iets met indicatoren en SMART geformuleerde doelen. Persoonlijk contact met een levende kiezer is ondertussen permanente campagne gaan heten. Terwijl weinig zo wezenlijk is voor een volksvertegenwoordiger als het uitzetten van de voelspriet en te gaan lopen voor een verhaal waarvan je hoopt dat het niet waar is.

De Tweede Kamer zag zelf echter geen democratisch tekort. Hun oplossing is niet méér democratie, maar minder. In reactie op de toeslagenaffaire nam de Tweede Kamer een motie aan dat rechters altijd van een democratisch totstandgekomen wet mogen afwijken als die te hard uitpakt. En in reactie op Kamervragen over de boodschappenaffaire kwam staatssecretaris Van 't Wout ijlings op de proppen met een 'signaleringssteam' dat aan ronde tafels 'signalen van burgers en professionals actief gaat benutten'.

Maar volgens mij bewijzen de affaires dat de democratische kanalen moeten worden doorgespoeld, zodat het Kamerwerk weer in verbinding komt te staan met ervaringen in de samenleving. Misschien moeten er meer Kamerleden komen om het werk te doen, of meer ondersteuners die de mailbox in de gaten kunnen houden. Nederland heeft een van de kleinste parlementen ter wereld ten opzichte van het aantal inwoners en is notoir schraal in het ondersteunen van volksvertegenwoordigers. Misschien moet er een kiesstelsel komen dat een grotere premie zet op Kamerleden die een wekelijks spreekuur houden. Daar wordt nu vooral lacherig over gedaan. En mocht dat toch niet voldoende zijn, schakel dan geen rechters of ambtenaren in, maar politieke bestuurders en verkozen volksvertegenwoordigers.

Neem bijvoorbeeld in de Grondwet een bepaling op dat wethouders altijd van de wet mogen afwijken als die in een concreet geval onevenredig hard uitpakt. Ongeveer zoals de koning vroeger gebruik kon maken van de zogenaamde dispensatiebepaling. Zo'n bepaling kiepert de verantwoordelijkheid voor individuele rechtvaardigheid niet naar de onverkozen rechter maar activeert de politieke verantwoordelijkheid van de wethouders. De bevoegdheid om van de wet

af te wijken creëert immers verantwoordelijkheid voor de onverkorte toepassing ervan. Daarmee vormen 8.600 gekozen raadsleden in één klap een landelijk dekkend signaleringsteam dat ‘signalen van burgers en professionals actief kan gaan benutten’. Door de wethouder op zijn wet houden aan te spreken.

Ook raadsleden zullen dan de verbinding tussen hun controlerende en hun volksvertegenwoordigende rol moeten versterken. Heel moeilijk is dat gelukkig niet. Open de mailbox van de fractie, schuif aan tijdens een hoorzitting in een bezwaarzaak of vertel op een verjaardag dat je raadslid bent. Dat is sowieso een goed idee. Wie een Pieter of een Renske wil worden, kan vandaag beginnen.

Bron: <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/opinie/columns/wethouder-moet-de-wet-mogen-negeren.16242921.lynkx>.

© Copyright 2021 Kluwer. Alle rechten voorbehouden.